

Pirmā ceļojošā balva „Ekosistēmu pakalpojumi” – Saulkrastiem

Inga Hoņavko,
Dabas aizsardzības pārvalde

Saulkrastu novada pašvaldība ir pirmā, kas saņēmusi Dabas aizsardzības pārvaldes iedibināto balvu „Ekosistēmu pakalpojumi”. Projekta „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” konferencē „Dabas vērtība – prakse un pieredze ekosistēmu pakalpojumu un to novērtējuma izmantošanā” pirmo reizi tika pasniegta balva, kas turpmākos divus gadus atradīsies Saulkrastu pašvaldībā.

Balva tika pasniegta par novadā īstenotajām iniciatīvām – ekosistēmu pakalpojumu pieejas ieviešanu novada attīstības plānošanā un dabas dizaina parka „Baltā kāpa” izveidi. „Balvas saņemšana sniedz gandarijumu par paveikto, kā arī mudina turpināt darīt labāk un pareizāk Saulkrastu dabas vērtību labā,” atzīst Saulkrastu novada domes priekšsēdētājs Normunds Līcis.

Projektā „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” iegūtie rezultāti par Saulkrastu novada attīstības prioritātēm skaidri izēmē Saulkrastu vietu rekreācijas un tūrisma jomā Latvijas piekrastē. Saulkrastu piekrastes priekšrocība ir tās dažādība ar būtisku un ikvienam pieejamu, viegli sasniedzamu dabas teritoriju īpatnību – plašu pludmali, kāpām un ainaviskiem priežu mežiem. Baltās kāpas teritorijā izveidotais dabas dizaina parks „Baltā kāpa” ir jauns objekts Saulkrastos, kura funkcija ir ne vien attīstības veicināšana, bet arī Baltās kāpas apmeklētāju informēšana un izglītošana par vietējām dabas vērtībām. Parks tika izveidots 2016. gada rudenī, un, pēc projekta „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” ekonomiskajiem aprēķiniem, konstatēts, ka šāda parka izveide ir ilgtspējīgs veids teritorijas attīstībai – tās rekreācijas vērtība palielinās, nesamazinot dabas vērtības.

– **Kā novada iedzīvotāji un uzņēmēji ir pieņēmuši parku: vai tas kļuvis par „savējo”? Vai Baltajā kāpā pēc parka izveides ir notikušas pārmaiņas?**

N. Līcis: Katru gadu Saulkras-

Saņemtā balva „Ekosistēmu pakalpojumi” nozīmē, ka Saulkrastu pašvaldība iet pareizo ceļu vides jomā, izveidojot dabas dizaina parku „Baltā kāpa” un novada plānošanā ieviešot ekosistēmu pakalpojumu pieeju. Foto: no Saulkrastu novada domes arhīva

tos pieaug apmeklētāju skaits, īpaši Baltajā kāpā. Ne vienmēr apmeklētāji izprot, ka šī teritorija ir īpaša – tai nepieciešama saudzīga attieksme. Pašvaldībai, iesaistoties projektā „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” un izveidojot dabas dizaina parku Baltajā kāpā, ir izdevies pievērst uzmanību šīs teritorijas īpašajām vērtībām, organizēt apmeklētāju plūsmu un veicināt šīs vietas ilgtspējīgu izmantošanu un attīstību. Šajā teritorijā īstenotie risinājumi ir mēģinājums savienot apmeklētāju vēlmi pēc piekļuves unikālai piekrastei un dabas vērtību saglabāšanos. Jāatzīst, ka to paveikt ir liels izaicinājums un tam nepieciešami ikgadēji finansiāli ieguldījumi.

Esam novērojuši, ka vides izglītība ir tā jaunā niša, ar ko esam piesaistījuši jaunu mērķauditoriju Saulkrastiem. Tie ir skolēni, kuri rudenī un pavasarī dodas ekskursijās, – viņiem tiek stāstīts par šo vides objektu un Baltās kāpas īpašo nozīmi. Jaunlaulātie izmanto iespēju fotografēties, īpaši pie eža mammas ar mazajiem ežiņiem. Uzmanību joprojām piesaista efekts, kādu rada skulptūrās iz-

mantotais unikālais materiāls, no kura ir veidoti dabas dizaina parka tēli, – kā tas, dabīgi rūsējot, ar laiku ir ieguvis priežu mizas īpašo toni. Tā bija pilnīgi jauna tehnoloģija, jo skulptūru tonis ir iegūts, nevis krāsojot, bet tās dabiski rūsinot. Šobrīd Baltās kāpas teritorija jau ir izveidojusies par kompleksi attīstītu Saulkrastu daļu – šeit ir gan Saulkrastu viesiem tik ļoti va-

„Saulkrastos arī turpmāk pludmale un kāpas būs visiem pieejamas – tās ir mūsu vērtības, ar ko lepojamies un gribam rādīt arī citiem.”

jadzīgās labierīcības, gan arī restorāns „Baltā kāpa”, ko blakus stāvlaukumam ir izveidojis uzņēmējs.

– **Balva „Ekosistēmu pakalpojumi” ir jauna tradīcija, kuras turpmāko ceļu vadīs Dabas aiz-**

sardzības pārvalde, piešķirot to pašvaldībām, kas savu attīstību plāno, respektējot vides kapacitāti, un apzinās dabas kapitālu par būtisku resursu savas pašvaldības labklājības nodrošināšanā, un prot arī to ilgtspējīgi izmantot, ieviešot dabas aizsardzības iniciatīvas un veicinot „zaļās uzņēmējdarbības” attīstību. Vai Saulkrastiem ir padomā jaunas iniciatīvas, projekti, kas varbūt ļautu saņemt balvu paturēt ilgāk par diviem gadiem?

N. Līcis: Saulkrastos arī turpmāk pludmale un kāpas būs visiem pieejamas – tās ir mūsu vērtības, ar ko lepojamies un gribam rādīt arī citiem. Pie mums, Saulkrastos daba ir pilsētā, un tas ir tas, kas interesē arī mūsu iedzīvotājus un viesus. Bet apmeklētāji vēlas arī ērtības – labiekārtotu teritoriju ar dažādiem pieejamiem pamatpakalpojumiem. Otra aktualitāte ir transports, īpaši vasarā. Mūsu potenciālais risinājums ir veicināt dzelzceļa kā galvenā transporta veida izmantošanu.

– **Ko jūs novēlētu nākamajam balvas saņēmējam?**

N. Līcis: Vides tēmas šobrīd

Uzziņa

Ekosistēmu pakalpojumi ir:

- vērtības un ieguvumi, ko cilvēkam sniedz daba – apgādā ar dažādiem resursiem (savvaļā iegūstami pārtikas produkti, daudzveidīgi izejmateriāli, apstākļi pārtikas izaudzēšanai);
- pasargā no dabas stihijām (palielina regulē plūdus upju ielejās, kāpas aiztur vētras postījumus) un nodrošina dzīvībai piemērotus apstākļus (ražo skābekli, regulē klimatu, nodrošina ar tīru ūdeni un gaisu);
- sniedz nemateriālas vērtības (iespēju atpūsties dabā, baudīt ainavas, gūt iedvesmu un uzturēt labu veselību).

Ekosistēmu pakalpojumu pieeja

Ekosistēmu pakalpojumu pieeja ir instruments ilgtspējīgas attīstības īstenošanai. Ilgtspējīga attīstība ir līdzsvars starp sociālekonomisko attīstību un attīstībai patērētajiem resursiem, nodrošinot šodienas vajadzības un neradot draudus turpmāko vajadzību apmierināšanai. Ekosistēmu pakalpojumu pieeja izmantošana ir instruments plānotājiem, kā līdzsvarot ekonomisko attīstību un dabas resursu izmantošanu.

ir īpaši aktuālas, tādēļ es novēlu atrast pareizos veidus, kā līdzsvarot dažādas intereses un vēlmes, salāgot, piemēram, pieaugošās apmeklētāju prasības ar vides saglabāšanu un ilgtspēju, atrast ceļu pie pamatvērtībām! Varu novēlēt ikvienam iet dabā un izcelt to, kas mums Latvijā ir, parādīt to arī citiem un rūpēties par mūsu vērtībām!

Materiāls sagatavots projektā „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” (Nr. LIFE13 ENV/LV/000839). Projektu līdzfinansē LIFE finanšu instruments un Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija.

Saulkrastu EKO laukumā pieejamie pakalpojumi

Zane Leimane,
SIA „ZAAO” sabiedrisko attiecību speciāliste

Pašvaldību atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums SIA „ZAAO” (ZAAO) atgādina, ka Saulkrastos, Rīgas ielā 96a ir pieejams EKO laukums jeb šķirotu atkritumu pieņemšanas laukums. EKO laukuma pakalpojumi kļūst arvien pieprasītāki – gadā apmeklētāju skaits pieaudzis par 14%.

Visbiežāk uz EKO laukumu iedzīvotāji nogādā jaukto iepakojumu – makulatūru, metālu, dažādu pārstrādei derīgus polimēra izstrādājumus. Arī stikla burkas un pudeles bieži tiek atzītas derīgas pārstrādei un nodotas EKO laukumos. Arvien biežāk uz EKO laukumu bez maksas tiek nogādāta nolietota sadzīves elektrotehnika, bet par maksu – lielgabari atkritumi.

EKO laukumā bez maksas no privātpersonām tiek pieņemti pudeļu un burku stiklu, papīru, kartonu, polietilēna izstrādāju-

mi – pārtikas, sadzīves ķīmijas un kosmētikas iepakojuma pudeles, kannas (ar apzīmējumu LDPE un HDPE), PET dzērienu pudeles, metāls, visa veida nolietota, neizjaukta vai neizkomplektēta sadzīves elektrotehnika, luminiscētās spuldzes, baterijas, akumulatori, koka paletes, logu stikli un lietošanai derīgi apavi. Ierobežotā daudzumā bez maksas ir iespējams nodot arī krāsu bundžas (10 litri no māj-saimniecības gadā), rīpas (4 gabali no fiziskas personas gadā). Par maksu EKO laukumā tiek

pieņemti lielgabari (mēbeles, matračī u.c.) atkritumi, zaļie un celtniecības atkritumi. EKO laukumā ir iespēja arī slēgt līgumus par sadzīves atkritumu un individuāli dalīti vāktu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu.

Aicinām izmantot EKO lau-

kuma pakalpojumus arī juridiskām personām, kuras neizmanto ZAAO pakalpojumu materiālu savākšanai no uzņēmuma teritorijas. Plašāka informācija ir pieejama uzņēmuma mājaslapā www.zaaol.lv, pie EKO laukuma pārziņa vai pie klientu apkalpošanas speciālistiem pa tālruni 64281250.

Saulkrastu EKO laukuma darba laiks:

pirmdienās, otrdienās no pulksten 8.00 līdz 16.00;
ceturtdienās, piektdienās no pulksten 11.00 līdz 19.00;
sestdienās no pulksten 10.00 līdz 18.00,
trešdienās un svētdienās – slēgts.